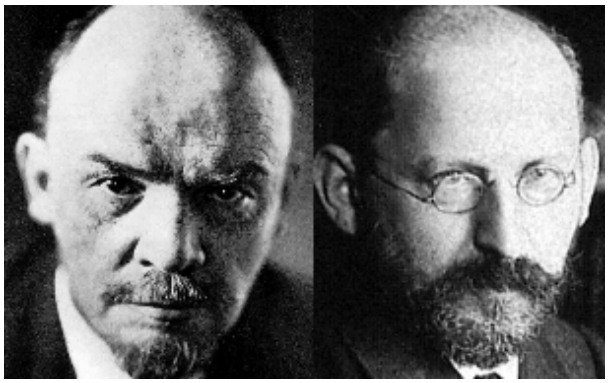
του **Βασίλη Λιόση**

Ο τίτλος-δίλημμα ανήκει σε άρθρο που δημοσιεύτηκε στο «Έθνος» στις 20/10 και γράφτηκε από τον Θανάση Τσεκούρα (ΘΤ).

Ο ΘΤ ισχυρίζεται ότι ο ΣΥΡΙΖΑ είναι φορέας μιας μεσσιανικής αντίληψης, την οποία κουβαλά η Αριστερά από τα σπλάχνα του προηγούμενου αιώνα και με βάση την οποία αρκεί η Αριστερά να αναλάβει την εξουσία ώστε ο κόσμος να αλλάξει.

Ωστόσο, όπως ισχυρίζεται ο αρθρογράφος, ο ηγέτης του ΣΥΡΙΖΑ επιχειρεί να διορθώσει την κατάσταση. Πώς; Διαπιστώνοντας πως ο ΣΥΡΙΖΑ δεν μπορεί μόνος του και πως οι λύσεις δε δίνονται εύκολα και γρήγορα.

Στη συνέχεια σημειώνει: «[…]οι αναθεωρήσεις που χρειάζονται είναι πιο επώδυνες. Διαχείριση της εξουσίας σημαίνει σχέδιο για την κοινωνία. Η παλιά αντίληψη της Αριστεράς ότι η κοινωνία συντίθεται από τους “από κάτω” και τους “από πάνω”, τον “λαό”, που έχει πάντοτε “κοινά συμφέροντα” και “δίκαια αιτήματα”, και την “άρχουσα τάξη”, που τον χειραγωγεί, είναι πτωχευμένη οριστικά».

Κατόπιν αυτής της διαπίστωσης ο ΘΤ καταθέτει την πολιτική του πρόταση:«Χρειάζονται νέες συνθέσεις και νέες διαχωριστικές γραμμές. Κυρίως η συμφιλίωση του ΣΥΡΙΖΑ με την ιδέα ότι και στη «δική του» Ελλάδα ο κορμός για την ανάπτυξη θα είναι η ιδιωτική οικονομία, ότι χρειαζόμαστε επενδύσεις. Ότι οι επενδύσεις και η επιχειρηματικότητα στηρίζονται στο κέρδος. Ότι το επιχειρηματικό (το “καπιταλιστικό”, για να μην ξεχνιόμαστε) κέρδος είναι η sinequanon (σ.σ. εκ των ων ουκ άνευ) προϋπόθεση για τις επενδύσεις. Δεν μπορώ να σκεφτώ κανέναν “δογματικό” λόγο για τον οποίο μια σύγχρονη Αριστερά θα δυσκολευόταν στη “συγκατοίκηση” με αυτές τις ιδέες, οι οποίες άλλωστε αποτελούν πλέον κοινό τόπο στις δυτικές κοινωνίες».

Και τελικά καταλήγει:«[…]Όποιος πιστεύει ότι η τρέχουσα συγκυρία επιτρέπει το “μεγάλο άλμα” και την “έφοδο στον ουρανό” θα καταστρέψει την προοπτική για σημαντικά βήματα μπροστά. Με άλλα λόγια, στο δίλημμα “Επανάσταση ή Ρεφορμισμός;”, “Λένιν ή Μπερνστάιν;”, που δίχασε το εργατικό κίνημα στην αυγή του 20ού αιώνα, ψηφίζουμε Μπερνστάιν. Και με τα δυο μας χέρια…».

Ας σχολιάσουμε τα πολλά κι ενδιαφέροντα ζητήματα που θέτει ο ΘΤ:

1. Ο ΣΥΡΙΖΑ βρίσκεται σε μια αδιάκοπη πορεία δεξιάς στροφής. Το αίτημα για κυβέρνηση της Αριστεράς μετατράπηκε σε κυβέρνηση σωτηρίας, στελέχη του παραδέχονται πως η κρίση είναι δική μας κι όχι αποτέλεσμα των αντιφάσεων και αδιεξόδων του καπιταλισμού, δηλώνουν δημόσια ότι ένα πολύ μικρό τμήμα του χρέους μπορεί να διαγραφεί, οι «καταργήσεις» μετατρέπονται σε «αναδιαπραγματεύσεις», «παγώματα» κ.λπ., επιχειρεί να προσεγγίσει ιμπεριαλιστικά κέντρα για να κερδίσει τη στήριξή τους, έχει συγκεντρώσει στις γραμμές του καιροσκόπους προερχόμενους από το ΠΑΣΟΚ που πήδηξαν από το προηγούμενο πλοίο μόλις αντιλήφτηκαν ότι αυτό βουλιάζει, ενώ με περίσσια ευκολία διακηρύσσεται από τον Αλέξη Τσίπρα ότι ανήκουμε στη Δύση και ότι αυτό δεν μπορεί να αμφισβητηθεί. Επομένως, από πού τεκμαίρεται ότι ο ΣΥΡΙΖΑ είναι φορέας επαναστατικών ιδεών;

2. Ο ΘΤ πιστεύει πως καλώς ο ΣΥΡΙΖΑ έχει υιοθετήσει μια γραμμή ρεαλισμού. Αλλά τα δυο επίπεδα ρεαλισμού στα οποία εργάζεται ο Αλέξης Τσίπρας (συμμαχίες και σώφρονα πολιτική), δεν είναι απλώς προβληματικά, αλλά δεν αφήνουν περιθώρια για καμία αισιοδοξία. Ο ΣΥΡΙΖΑ όταν αναζητά συμμάχους, τους αναζητά σε πολύ συγκεκριμένα πολιτικά σχήματα: τους Ανεξάρτητους Έλληνες, τη ΔΗΜΑΡ και ίσως το ΠΟΤΑΜΙ και μέρος του ΠΑΣΟΚ. Όσον αφορά στη διαπίστωση ότι δε γίνονται όλα, από τη μια στιγμή στην άλλη, μπορεί κάποιος να πει ότι δεν είναι ολότελα λανθασμένη. Μια κυβέρνηση που θέλει να αλλάξει ρότα και να πάρει φιλολαϊκά μέτρα και να έρθει σε σύγκρουση με την εγχώρια αστική τάξη και τον ιμπεριαλισμό, δεν έχει εύκολο έργο. Χρειάζεται χρόνος, θέληση, λαϊκή στήριξη, αποφασιστικότητα. Αλλά στην περίπτωση του ΣΥΡΙΖΑ δεν πρόκειται για αυτό. Στην περίπτωση του ΣΥΡΙΖΑ πρόκειται για υπεκφυγή, γιατί δεν έχει καμία πρόθεση ούτε να κοινωνικοποιήσει τράπεζες και μεγάλες επιχειρήσεις, ούτε να καταργήσει τη δανειακή σύμβαση, ούτε να φορολογήσει γενναία το μεγάλο κεφάλαιο, ούτε να βγει από την ΕΕ και το ΝΑΤΟ. Επομένως, τι είναι αυτό που δεν μπορεί να το κάνει γρήγορα;

3. Ο ΘΤ κάνει κι άλλο ένα λάθος. Η Αριστερά δεν είναι ταυτισμένη με μεσσιανικές απόψεις. Όχι ότι δεν υπήρχαν τέτοιες απόψεις, αλλά δε χαρακτηρίζουν ούτε την Αριστερά ούτε το κομμουνιστικό κίνημα σε όλη του την πορεία και σε όλες του τις εκφάνσεις. Πρόκειται για

μια απόλυτη και δογματική άποψη που αποτελεί ύβρη στους χιλιάδες ταλαιπωρημένους, φυλακισμένους, βασανισμένους και δολοφονημένους αριστερούς και κομμουνιστές. Αποτελεί ύβρη στους κομμουνιστές όλου του κόσμου που δώσανε ποτάμια αίματος για τις πατρίδες τους στο Β΄ παγκόσμιο πόλεμο, για την προώθηση του κοινωνικού τους οράματος αλλά και για αυτούς που σήμερα, παρά τη βαριά ήττα του κομμουνιστικού κινήματος, επιμένουν να αγωνίζονται.

4. Κατά το ΘΤ είναι πτωχευμένη η άποψη με βάση την οποία υπάρχουν αντιτιθέμενα συμφέροντα. Βεβαίως δε διευκρινίζει αν θεωρεί πως δεν υπάρχουν κοινωνικές τάξεις με τη μαρξιστική έννοια ή αν αυτές υπάρχουν ενώ τα συμφέροντά τους βρίσκονται σε αρμονία. Όπως και να έχει η άποψη του ΘΤ βρίσκεται εκτός πραγματικότητας. Τα μεγάλα τμήματα του ελληνικού λαού που βρίσκονται στα όρια της φτώχιας ή είναι πολύ κάτω από αυτά, τα μνημόνια που έχουν στύψει την εργατική τάξη και τα λαϊκά στρώματα, η συγκέντρωση του πλούτου που έχει συμβεί ειδικά από το 2010 κι έπειτα, η λυσσαλέα προσπάθεια της κυβέρνησης να μείνει στην εξουσία και να εντείνει κι άλλο την αντιλαϊκή της πολιτική, υπογραμμίζουν το πόσο ανόητο είναι το απόφθεγμα του ΘΤ. Πάντως ο ΘΤ δεν πρωτοτυπεί. Κάθε άλλο. Πολύ πριν από αυτόν, ο ανεκδιήγητος Φουκουγιάμα μας «διαφώτισε» με τα γνωστά του φληναφήματα περί τέλους της ιστορίας και της ταξικής πάλης, τα οποία η ίδια η ζωή φρόντισε τάχιστα να τα γελοιοποιήσει.

5. Ο ΘΤ επενδύει εν τέλει τα συμπεράσματά του με θεωρητικό μανδύα. Θέτει το δίλημμα Λένιν ή Μπερνστάιν;και απαντά κατηγορηματικά ότι προτιμά το δεύτερο. Θα πρέπει, λοιπόν, να θυμηθούμε τι σημαίνει Μπερνστάιν και τι σοσιαλδημοκρατία.

Ο Έντουαρντ Μπερνστάιν (1850-1932) υπήρξε ο κύριος εκπρόσωπος του ρεύματος που επιχείρησε την αναθεώρηση του μαρξισμού στη Γερμανία. Ο Μπερνστάιν εξωράισε την αστική δημοκρατία στηριζόμενος στη λεγόμενη ειρηνική περίοδο ανάπτυξης της ταξικής πάλης (1871-1914). Επρόκειτο για την περίοδο κατά την οποία δόθηκαν κάποιες παραχωρήσεις στην εργατική τάξη.Ο Μπερνστάιν υποστήριξε πως η σοσιαλιστική επανάσταση είναι αδύνατη και ότι η ανάπτυξη του καπιταλισμού είναι τέτοια που οδηγεί στην ειρηνική του μετεξέλιξη σε σοσιαλισμό. Πατώντας σε αυτή την άποψη θεώρησε πως η εργατική τάξη δε θα πρέπει να οργανώσει καμία επανάσταση γιατίθα προκληθεί χάος. Έτσι ο δρόμος που της πρότεινε ήταν ο ρεφορμισμός. Οι μεταρρυθμίσεις θα οδηγούσαν βαθμιαία στο σοσιαλισμό δίχως καμία κοινωνική σύγκρουση.

Η αναθεώρηση του μαρξισμού οδήγησε στη συνέχεια την ευρωπαϊκή σοσιαλδημοκρατία να συμβάλει στη σφαγή των λαών στον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο, υποστηρίζοντας τις

ιμπεριαλιστικές επιδιώξεις.

Παράλληλα η σοσιαλδημοκρατική άποψη εγκλώβισε μεγάλα τμήματα της εργατικής τάξης σπέρνοντας αυταπάτες για το τι σημαίνει καπιταλισμός και τι μεταρρύθμιση.

Μήπως, όμως, δικαιώθηκε η σοσιαλδημοκρατία μεταπολεμικά, και συγκροτώντας το κράτος πρόνοιας έδωσε ένα καλό επίπεδο ζωής για την εργατική τάξη και το λαό; Για να απαντήσουμε σε αυτό το ερώτημα θα πρέπει να δώσουμε μια ερμηνεία για τη σοσιαλδημοκρατία όπως αυτή εμφανίστηκε μετά το Β παγκόσμιο πόλεμο. Το λεγόμενο κράτος πρόνοιας δε θεσπίστηκε από κοινωνικούς οραματιστές, ούτε ήταν μια ευγενική προσφορά του κεφαλαίου στην εργατική τάξη. Οι κοινωνικές παροχές θεσπίστηκαν γιατί α) μετά τον πόλεμο υπήρχε ανάγκη συγκέντρωσης κεφαλαίων που στη δοσμένη συγκυρία μόνο το καπιταλιστικό κράτος μπορούσε να την πετύχει, β) το παράδειγμα της Σοβιετικής Ένωσης ήταν εξαιρετικά ελκτικό σε μεγάλα τμήματα εργαζομένων, οπότε ο καπιταλισμός έπρεπε να απαντήσει και απάντησε με το κεϋνσιανό μοντέλο, γ) η πίεση του εργατικού κινήματος ήταν σε υψηλά επίπεδα αναγκάζοντας το σύστημα σε υποχωρήσεις, δ) οι κοινωνικές παροχές απαντούσαν και στο πρόβλημα ανόδου του ποσοστού κέρδους και αναζωογόνησης της καπιταλιστικής οικονομίας με την ενίσχυση της κατανάλωσης. Όταν οι λόγοι που έφεραν στο προσκήνιο τον κεϋνσιανισμό εξέλειψαν, κάπου κοντά στη δεκαετία του 1980, άλλαξε και το διαχειριστικό παράδειγμα. Έτσι ήρθε στο προσκήνιο το νεοφιλελεύθερο μοντέλο με τα γνωστά επακόλουθα. Ας θυμηθούμε ακόμη ότι στο βομβαρδισμό της Γιουγκοσλαβίας και στη σφαγή του λαού της πρωταγωνίστησαν σοσιαλδημοκρατικές κυβερνήσεις.

6. Μπορεί, όμως, κάποιος να συμφωνεί με τις παραπάνω διαπιστώσεις ή ένα μέρος τους αλλά να θεωρεί ότι το κομμουνιστικό πρόταγμα είναι μη ρεαλιστική πρόταση. Αν ο ρεαλισμός είναι η εκμετάλλευση, οι ιμπεριαλιστικοί πόλεμοι, το ξεζούμισμα των εργαζομένων, η νέα μορφή αποικιοκρατίας, η φτώχεια και η εξαθλίωση, τότε πράγματι το επαναστατικό όραμα δεν είναι ρεαλιστικό. Αλλά γιατί να θεωρούμε ρεαλισμό την αδικία και την καταπίεση; Ο ρεαλισμός καθορίζεται από τις ανάγκες της εργατικής τάξης, από την ανάγκη οι λαοί να ζήσουν αρμονικά και ειρηνικά, από το να μην υπάρχει κατάθλιψη, αυτοκτονίες, ανασφάλεια και πόνος. Ο ρεαλισμός δεν αποδεικνύεται από αυτό που βλέπουμε ως φωτογραφία της στιγμής (υποχώρηση του κινήματος), αλλά από τις δυνατότητες που υπάρχουν. Ο ρεαλισμός λέει πως ο λαός είναι ένα τεράστιο ποτάμι που αν αποφασίσει να φουσκώσει δε θα αφήσει στο διάβα του ό,τι κονιορτοποιεί τα όνειρά του και τη ζωή του. Γιατί κ. ΘΤ αν στο δίλημμα που θέτετε απαντάτε Μπερνστάιν και μάλιστα με τα δυο χέρια σηκωμένα, σημαίνει ότι συμβάλλετε στη διαιώνιση του άθλιου αυτού συστήματος που μας

κλέβει τις ζωές. Εμείς επιμένουμε και αυτό δεν είναι προϊόν κάποιου μεταφυσικού πείσματος, αλλά αποτέλεσμα μελέτης της ιστορικής κίνησης και των κοινωνικών νομοτελειών: έστω αργά, έστω βασανιστικά, έστω με αντιφάσεις με υπέρμετρες δυσκολίες και λάθη, το όραμα θα ξανάρθει στο προσκήνιο. Ο Λένιν θα ξαναμπεί στις καρδιές και στο νου των λαών. Αλλά φανταζόμαστε ότι τότε ο ΘΤ με σηκωμένα και τα δυο του χέρια όπως λέει,θα έχει ανοίξει και τις παλάμες του…

Υ.Γ.: Να υπενθυμίσουμε ότι ο κ. ΘΤ είναι διευθυντής του «Έθνους», απολύει εργαζόμενους κι επιτέθηκε στην ΕΣΗΕΑ λέγοντας ότι αυτή είναι υπεύθυνη για τη μη υπογραφή συλλογικών συμβάσεων λόγω των μαξιμαλιστικών αιτημάτων (η ΕΣΗΕΑ ζήταγε 20% αύξηση στους μισθούς). Μάλιστα ο εραστής του Μπερνστάιν παραιτήθηκε από μέλος της ΕΣΗΕΑ δείχνοντας την απέχθειά του στην έννοια του συνδικαλισμού.

kordatos.org